

Fundacja
Instytut Aktywizacji Regionów
z siedzibą w Gdyni
adres do korespondencji:
ul. Sarnia Góra 9
84-207 Koleczkowo

Gdynia, dnia 11 maja 2026 roku

Starosta Kościerski
oraz
Rada Powiatu Kościerskiego
(wg właściwości)

PETYCJA

Fundacji Instytut Aktywizacji Regionów

w sprawie podjęcia zmian w aktach prawa miejscowego, programach strategicznych oraz działaniach systemowych Powiatu Kościerskiego w zakresie ochrony zdrowia psychicznego, przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy domowej

Działając w imieniu Fundacji Instytut Aktywizacji Regionów, na podstawie art. 63 Konstytucji RP oraz ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach, zwracamy się do Starosty Kościerskiego, Zarządu Powiatu Kościerskiego oraz Rady Powiatu Kościerskiego o podjęcie pilnych działań legislacyjnych, strategicznych i organizacyjnych mających na celu dostosowanie lokalnej polityki społecznej Powiatu Kościerskiego do narastających problemów zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, uzależnień, przemocy domowej oraz kryzysów rodzinnych. Fundacja Instytut Aktywizacji Regionów prowadzi działania społeczne i rzecznicze dotyczące m. in. bezpieczeństwa społecznego, zdrowia psychicznego, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz wzmocnienia lokalnych polityk publicznych. W ramach obserwacji sytuacji społecznej w województwie pomorskim oraz analizy problemów zgłaszanych przez mieszkańców, szkoły, rodziców i przedstawicieli instytucji pomocowych dostrzegamy konieczność wdrożenia zdecydowanych rozwiązań systemowych na poziomie lokalnym.

W ostatnich latach nastąpił gwałtowny wzrost:

- problemów depresyjnych wśród dzieci i młodzieży,
- zaburzeń lękowych,
- zachowań autodestrukcyjnych,
- prób samobójczych,
- uzależnień cyfrowych i substancyjnych,
- przemocy rówieśniczej,
- cyberprzemocy,

Dotacja finansowana przez Komisję Europejską w ramach Programu Równych Praw realizowanego ze środków programu CERV finansowanego ze środków Komisji Europejskiej w ramach programu „Obywatele, Równość, Prawa i Wartości” na lata 2021 – 2027.

**Finansowane przez
Unię Europejską**

- kryzysów rodzinnych,
- przeciążenia psychicznego uczniów i rodziców.

Według danych ogólnopolskich liczba prób samobójczych dzieci i młodzieży utrzymuje się na alarmująco wysokim poziomie, a eksperci wskazują na pogarszający się stan psychiczny młodych ludzi oraz niewystarczającą dostępność wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego.

Na poziomie lokalnym szczególnie istotne są problemy:

- ograniczonego dostępu do psychologów dziecięcych,
- niewystarczającej liczby specjalistów w szkołach,
- braku skoordynowanych procedur kryzysowych,
- przeciążenia rodzin problemami wychowawczymi,
- rosnących problemów uzależnień i przemocy.

Powiat, jako jednostka samorządu terytorialnego realizująca zadania z zakresu ochrony zdrowia, pomocy społecznej, edukacji publicznej i polityki prorodzinnej, posiada realne kompetencje do wdrażania rozwiązań systemowych.

Podstawę prawną dla proponowanych działań stanowią w szczególności:

- art. 4 ustawy o samorządzie powiatowym,
- ustawa o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawa o pomocy społecznej,
- ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego,
- Narodowy Program Zdrowia.

W związku z powyższym Fundacja Instytut Aktywizacji Regionów wnosi o:

I. ZMIANĘ POWIATOWEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wnosimy o dokonanie zmian w obowiązującej Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych poprzez:

1. dodanie odrębnego działu dotyczącego kryzysu zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży;
2. wpisanie do strategii nowych celów operacyjnych obejmujących:
 - przeciwdziałanie depresji,
 - ograniczanie przemocy rówieśniczej,
 - przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym,
 - zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej;
3. wprowadzenie obowiązku corocznego monitorowania:
 - liczby prób samobójczych,

- interwencji kryzysowych,
 - przypadków przemocy domowej,
 - liczby uczniów korzystających z pomocy psychologicznej;
4. określenie minimalnych standardów współpracy pomiędzy:
- szkołami,
 - PCPR,
 - poradniami psychologiczno-pedagogicznymi,
 - policją,
 - organizacjami społecznymi,
 - sądem rodzinnym.

II. ZMIANĘ POWIATOWEGO PROGRAMU OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Wnosimy o:

1. utworzenie Powiatowego Systemu Wczesnej Interwencji Kryzysowej dla dzieci i młodzieży;
2. wprowadzenie obowiązku organizowania w szkołach ponadpodstawowych:
 - warsztatów profilaktycznych,
 - zajęć dotyczących higieny psychicznej,
 - programów przeciwdziałania samookaleczeniom i depresji;
3. utworzenie punktu konsultacyjnego dla rodzin znajdujących się w kryzysie;
4. zabezpieczenie środków finansowych na:
 - dodatkowe etaty psychologów,
 - interwencję kryzysową,
 - szkolenia nauczycieli i pedagogów;
5. zobowiązanie jednostek organizacyjnych powiatu do raportowania problemów zdrowia psychicznego.

III. ZMIANĘ POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

Wnosimy o:

1. rozszerzenie programu o problem przemocy psychicznej i cyberprzemocy;
2. opracowanie lokalnych standardów ochrony małoletnich przed przemocą emocjonalną;
3. utworzenie procedur szybkiego kierowania rodzin do pomocy psychologicznej;
4. stworzenie systemu współpracy pomiędzy:
 - szkołami,
 - PCPR,
 - policją,
 - sądem rodzinnym,
 - organizacjami społecznymi.

IV. ZMIANĘ PROGRAMÓW WSPÓŁPRACY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Wnosimy o:

1. uznanie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży za priorytetowy obszar współpracy z organizacjami społecznymi;
2. utworzenie konkursów grantowych dotyczących:
 - profilaktyki uzależnień,
 - przeciwdziałania przemocy,
 - wsparcia psychologicznego rodzin;
3. zwiększenie finansowania działań środowiskowych i profilaktycznych.

V. WYDANIE ZARZĄDZEŃ STAROSTY KOŚCIERSKIEGO

Fundacja wnosi o wydanie zarządzeń Starosty Kościerskiego dotyczących:

1. powołania Powiatowego Zespołu ds. Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży;
2. wdrożenia procedur reagowania kryzysowego w szkołach prowadzonych przez powiat;
3. opracowania standardów współpracy międzyinstytucjonalnej;
4. wprowadzenia obowiązku okresowych szkoleń pracowników jednostek organizacyjnych powiatu w zakresie:
 - rozpoznawania kryzysów psychicznych,
 - przeciwdziałania przemocy,
 - profilaktyki uzależnień.

VI. ZMIANĘ UCHWAŁ BUDŻETOWYCH POWIATU KOŚCIERSKIEGO

Wnosimy o zwiększenie finansowania działań związanych z:

- zdrowiem psychicznym dzieci i młodzieży,
- pomocą psychologiczną,
- przeciwdziałaniem uzależnieniom,
- przeciwdziałaniem przemocy domowej,
- wsparciem rodzin w kryzysie.

VII. POWOŁANIE POWIATOWEGO FORUM WSPÓŁPRACY NA RZECZ ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Wnosimy o utworzenie stałej platformy współpracy pomiędzy:

- samorządem,
- szkołami,
- organizacjami społecznymi,
- policją,
- poradniami,
- przedstawicielami rodziców,
- młodzieżą.

UZASADNIENIE

Problemy zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży przestały mieć charakter jednostkowy. Obecnie stanowią jedno z największych wyzwań społecznych i zdrowotnych w Polsce.

Szczególnie niepokojące są:

- wzrost izolacji społecznej młodzieży,
- uzależnienie od mediów społecznościowych,
- nasilające się zaburzenia lękowe,
- przeciążenie edukacyjne,
- przemoc psychiczna,
- osłabienie relacji rodzinnych.

Samorząd powiatowy posiada nie tylko możliwość, ale również obowiązek podejmowania działań odpowiadających na te zagrożenia.

W ocenie Fundacji Instytut Aktywizacji Regionów aktualne dokumenty strategiczne i programowe wymagają dostosowania do rzeczywistej skali problemów społecznych występujących również na terenie Powiatu Kościerskiego.

Brak skutecznych działań profilaktycznych oraz niedostateczna koordynacja pomiędzy instytucjami może prowadzić do dalszego pogarszania sytuacji psychicznej dzieci i młodzieży, wzrostu przemocy, uzależnień oraz wykluczenia społecznego.

Jednocześnie należy podkreślić, że działania profilaktyczne i środowiskowe są znacznie tańsze oraz skuteczniejsze niż późniejsze działania interwencyjne i lecznicze.

Fundacja Instytut Aktywizacji Regionów deklaruje gotowość współpracy z Powiatem Kościerskim przy opracowywaniu i konsultowaniu proponowanych rozwiązań.

Wnosimy o:

- rozpatrzenie niniejszej petycji,
- przedstawienie informacji o sposobie jej rozpoznania,
- podjęcie działań legislacyjnych i organizacyjnych zgodnych z przedstawionymi postulatami.

dr Piotr Kamiński
członek zarządu fundacji
Instytut Aktywizacji Regionów

- do wiadomości - Rzecznik Praw Obywatelskich.